

**BOLALAR MIYA FALAJI NATIJASIDA - MAKTABGACHA YOSHDAGI
BOLALARDA NUTQNING BUZILISHI**

Xakimova Shaxlo

Alfraganus universiteti

“Ichki kasalliklar” kafedrası asisstanti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18011182>

Abstract. In young children, motor, psychoneurological, and mental changes occur as a result of a diagnosis of cerebral palsy. Early diagnosis and treatment of these symptoms have a positive impact on the child's learning outcomes during school age as well as on the parents' perception. Brain activity is important not only for movement but also for intellectual development.

Keywords: diplegia, hemiparesis, neuroimaging, psychoneurological changes.

Аннотация. У детей младшего возраста наблюдаются моторные, психоневрологические и умственные изменения, возникающие в результате диагностики детского церебрального паралича. Ранняя диагностика и лечение этих признаков положительно влияют на показатели усвоения знаний у ребенка и его родителей в школьном возрасте. Функция головного мозга имеет важное значение не только для движения, но и для умственного развития.

Ключевые слова: диплегия, гемипарез, нейровизуализация, психоневрологические изменения.

Annotatsiya. Erta yosh bolalarda bolalar miya falaji tashxisi natijasida yuzaga keladigan motor va psixonevrologik hamda aqliy o'zgarishlar uchraydi. Ushbu belgilarni erta diagnostika qilish va davolash maktab yoshida bolada va uning ota-onasida bolaning o'zlashtirish ko'rsatkichiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bosh miya faoliyati nafaqat harakat, balki aqliy rivojlanishda ham muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: diplegiya, gemiparez, neuroimaging, psixonevrologik o'zgarishlar.

Maqsad. Bolalar miya falaji bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq buzilishining turli shakllarini aniqlash.

Materiallar va usullar. Tadqiqotga viloyat bolalar klinik shifoxonasining bolalar nevropsixiatriya bo'limida davolanayotgan 3 yoshdan 6 yoshgacha bo'lgan 165 nafar bolalar bosh miya falajining eng ko'p uchraydigan shakllari: diplegik va gemiparetik tashxisi qo'yilgan bolalar o'rganildi.

Diagnostika to'plamiga quyidagi tadqiqotlar kiradi: klinik nevrologik, neyrofiziologik, neuroimaging va neyropsixologik testlar.

Natijalar. Bemorlarda motor buzilishlarining og'irligi quyidagicha taqsimlangan:

32 ta bolada (16,0%) yengil (4 ball), o'rtacha (3 ball) 84 (66,1%) va og'ir (2 yoki undan kam ball) 28 (17,9%) bolalarda yengil (4 ball) aniqlandi. 38 nafar bemorda (30,8 foiz) yengil nutq buzilishi, 43 nafarida o'rtacha (38,4 foiz), 36 nafarida (30,8 foiz) og'ir, 8 nafarida (7,8 foiz) nutq buzilishi aniqlanmadi.

Nutqning buzilishi eng ko'p (34,6%) to'rtinchi yosh guruhida (6-7 yosh) kuzatilgan, bu guruhda yengil buzilishlar (14,4%) ustunlik qilgan. O'rtacha va og'ir buzilishlar birinchi, ikkinchi va to'rtinchi yosh guruhlari deyarli teng darajada keng tarqalgan.

Xulosa. Bolalar miya falajidagi nutqning buzilishi va uning ortib borishi, birinchi navbatda asosiy vosita buzilishlariga bog'liq. Bosh miya nafaqat harakat markaziga balki aqliy va psixonevrologik o'zgarishlarda ta'sir o'tkazadi.

Ushbu ta'sir harakat va sezgiga javob beruvchi bosh miyaga va ungacha bo'lgan neyronlar assotsatsiyasidagi tizimli o'zgarishlar natijasida yuzaga keladi.

Adabiyotlar

1. Baxromova, M., & Yusupova, G. (2022). Bolalarda bosh miya falaji diagnostikasi va davolash yondashuvlari. Toshkent Tibbiyot Akademiyasi jurnali.
2. World Health Organization. (2021). International Classification of Functioning, Disability and Health – Children and Youth Version (ICF-CY).
3. Rosenbaum P., Paneth N., Leviton A., et al. (2007). "A report: the definition and classification of cerebral palsy April 2006." Dev Med Child Neurol Suppl, 109:8-14.
4. Shevell M. (2004). "The causes of cerebral palsy: current concepts." Clin Invest Med, 27(6), 273-278.
5. Sog'liqni Saqlash Vazirligi. (2020). Bosh miya falaji bo'yicha milliy klinik protokol.
6. Baxodirov, U. (2019). Bolalar nevrologiyasi. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti.